

หลักการสำคัญของการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณรายจ่าย

โดยปกติงบประมาณรายจ่ายที่กำหนดให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจไว้ในรายการใดตามเอกสารประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม นั้น ได้จัดทำมาจากแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ 4 ปี จึงไม่ควรโอนหรือนำไปใช้ในรายการอื่น แต่เนื่องจากกระบวนการของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ต้องใช้เวลาในการจัดทำล่วงหน้า ดังนั้นเมื่อถึงเวลาได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อนำไปใช้จ่ายในการดำเนินงานตามที่ขออนุมัติไว้กับรัฐสภาสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ความจำเป็น เป้าหมายการให้บริการ กลยุทธ์ และหรือประมาณการค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามแผนได้เปลี่ยนแปลงไป จนทำให้ต้องมีการโอนเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายที่กำหนดไว้ในรายการต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2548 ข้อ 23 จึงกำหนดให้มีกรณีการโอนเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายได้ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงตามหลักการดังต่อไปนี้

1. เพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินการ
2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการ
3. เพื่อเพิ่มคุณภาพการให้บริการ
4. เพื่อพัฒนาบุคลากร
5. เพื่อพัฒนาเทคโนโลยี หรือ
6. เพื่อสนับสนุนการบริหารงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐ

รวมทั้ง ต้องมีความสอดคล้องกับ :

1. เป้าหมายการให้บริการกระทรวง และ
2. เป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับชาติ

โดยต้องคำนึงถึง :

1. ประโยชน์ของประชาชน
2. ความประหยัด
3. ความคุ้มค่า
4. ความโปร่งใส

และต้องไม่ทำให้

1. เป้าหมายผลผลิตหรือโครงการตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ หรือแผนงบประมาณในเชิงบูรณาการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ลดลงในสาระสำคัญ และ

2. ค่าสาธารณูปโภค ค้างชำระเมื่อสิ้นปีงบประมาณ

การโอนเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายตามอำนาจของหัวหน้า ส่วนราชการและหัวหน้ารัฐวิสาหกิจ

อำนาจการโอนเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายของหัวหน้าส่วนราชการ
และรัฐวิสาหกิจตามระเบียบนี้ มี 3 ลักษณะ ดังนี้

**ลักษณะที่ 1 การโอนเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายระหว่าง
งบประมาณรายจ่าย และระหว่างผลผลิตหรือโครงการ ภายใต้แผนงบประมาณเดียวกัน
(ระเบียบฯ ข้อ 24) ประกอบด้วย**

1) การโอนงบประมาณรายจ่ายของผลผลิตหรือโครงการใดไปผลผลิต
หรือโครงการอื่นภายในงบประมาณรายจ่ายเดียวกัน ภายใต้แผนงบประมาณเดียวกัน

2) การโอนเงินต่างงบรายจ่ายในผลผลิตหรือโครงการเดียวกันภายใต้
แผนงบประมาณเดียวกัน

3) การเปลี่ยนแปลงรายการ และหรือจำนวนเงินของรายการที่กำหนด
ไว้ภายใต้งบรายจ่ายของผลผลิตหรือโครงการ ภายใต้แผนงบประมาณเดียวกัน

ทั้งนี้ หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้ารัฐวิสาหกิจอาจนำเงินนอกงบประมาณมา
สมทบการจัดซื้อครุภัณฑ์และจัดจ้างทำสิ่งก่อสร้างที่มีราคาต่อหน่วยต่ำกว่า 1 ล้านบาทและ
10 ล้านบาท ที่ได้ดำเนินการแล้วแต่ไม่อาจจัดหาได้ด้วยเหตุใด ๆ ก็ตามก็ได้ตามลำดับ

การโอนเปลี่ยนแปลงฯ ตามระเบียบฯ ข้อ 24 นี้ เป็นการมอบอำนาจการบริหาร
งบประมาณรายจ่ายเพื่อให้หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้ารัฐวิสาหกิจมีความยืดหยุ่นและ
คล่องตัวสูง ในการจัดทำผลผลิตหรือโครงการตามเป้าหมายที่ระบุในเอกสารประกอบ
พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม (หรือ
ตามที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามข้อ 6.2) หรือเพิ่มเติมเป้าหมายผลผลิตหรือโครงการ
เดิมให้บรรลุเป้าหมายให้บริการกระทรวง หรือเป้าหมายตามแผนงบประมาณในเชิงบูรณาการ
โดยให้หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้ารัฐวิสาหกิจมีอำนาจโอนเปลี่ยนแปลงฯ ตามหลักเกณฑ์
และวิธีการตาม 1) 2) และ 3) ได้ด้วยตนเอง

ยกเว้น :

- ต้องไม่ก่อให้เกิดรายการก่อนนี้ผูกพันข้ามปีงบประมาณ
- ต้องไม่เป็นการกำหนดอัตราข้าราชการใหม่
- ต้องไม่เป็นรายการค่าที่ดิน
- ต้องไม่เป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว
ที่ไม่ได้กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่าย
งบประมาณที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงบประมาณแล้ว
- ในกรณีที่เป็นครุภัณฑ์ราคาต่อหน่วยตั้งแต่ 1 ล้านบาทขึ้นไป
- ในกรณีที่เป็นค่าสิ่งก่อสร้าง ราคาต่อหน่วยตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป

(เพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2545)

- ยกเว้น งบประมาณการ ห้ามโอนเปลี่ยนแปลง
- ต้องไม่เป็นค่าจัดหาครุภัณฑ์ยานพาหนะ

อนึ่ง ในกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้ารัฐวิสาหกิจจะใช้อำนาจตามระเบียบข้อนี้ โอนเปลี่ยนแปลงฯ เพื่อนำไปใช้จ่ายในงบเงินอุดหนุน ประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป การใช้จ่ายเงินอุดหนุนดังกล่าวต้องนำไปอุดหนุนให้แก่นิติบุคคล เอกชน กิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์ และองค์กรต่าง ๆ ที่มีใช้ส่วนราชการให้ถูกต้องตามหลักการจำแนกรายการตามงบประมาณเท่านั้น และต้องเป็นไปเพื่อการให้บริหารสาธารณะ หรือได้มาซึ่งประโยชน์สาธารณะ และต้องติดตามผลการใช้จ่ายด้วย

ลักษณะที่ 2 การโอนเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายที่เหลือจ่ายภายใต้แผนงบประมาณเดียวกัน (ระเบียบฯ ข้อ 25)

การให้ใช้งบประมาณรายจ่ายเหลือจ่าย เป็นหลักการตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ซึ่งหากหัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้ารัฐวิสาหกิจมีกลยุทธ์และความสามารถในการบริหารงบประมาณรายจ่าย โดยการประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานลงได้ หรือจัดซื้อจัดจ้างได้ในราคาที่ถูกลง หรือการดำเนินการมีประสิทธิภาพทำให้เกิดการประหยัด หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้ารัฐวิสาหกิจสามารถนำงบประมาณรายจ่ายเหลือจ่ายนั้นไปใช้ได้ โดยในปัจจุบันอาจนำไปกำหนดเป็นกิจกรรม รายการใหม่เป็นค่าครุภัณฑ์ หรือค่าสิ่งก่อสร้างใหม่ได้ ซึ่งในอนาคตอาจนำไปใช้จ่ายเป็นเงินรางวัลแก่บุคลากรของหน่วยงานตามแนวทางการประเมินผลการปฏิบัติราชการที่บัญญัติไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ก็ได้

ความหมายของ “งบประมาณรายจ่ายเหลือจ่าย” อาจกล่าวได้ 2 นัย หากใช้ความหมายอย่างกว้าง จะหมายถึงงบประมาณรายจ่ายที่ไม่ได้มีการใช้จ่าย ซึ่งอาจหมายถึงงบประมาณรายจ่ายที่ส่วนราชการได้รับจัดสรรงบประมาณแล้ว แต่ไม่ได้ใช้จ่ายหรือก่อนที่ผูกพันหรือยังไม่ได้เบิกจ่ายไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ เช่น ไม่สามารถดำเนินการได้ทัน หรือหมดความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายแล้ว หรือเป็นงบประมาณรายจ่ายที่เหลือจากการที่ได้ดำเนินงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายแล้วโดยใช้งบประมาณรายจ่ายต่ำกว่าวงเงินที่ได้รับ หรือบางกรณีอาจหมายถึงงบประมาณรายจ่ายที่สำนักงบประมาณยังไม่ได้จัดสรรงบประมาณด้วย ซึ่งความหมายอย่างกว้างดังกล่าวนี้เป็นความหมายที่ครอบคลุมถึงงบประมาณรายจ่ายที่เหลืออยู่ทุกกรณี

สำหรับ “งบประมาณรายจ่ายเหลือจ่าย” ตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2548 มิได้มีการกำหนดความหมายไว้เป็นการเฉพาะ แต่มีคำขยายความไว้ในข้อ 25 โดยระบุว่า “งบประมาณรายจ่ายเหลือจ่ายในแผนงบประมาณเดียวกันจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายผลผลิตหรือโครงการ ตามที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ หรือจากการจัดซื้อจัดจ้าง” ดังนั้น ความหมายของ “งบประมาณรายจ่ายเหลือ

จ่าย” ตามระเบียบนี้ จึงเป็นความหมายอย่างแคบ โดยหมายถึงเฉพาะงบประมาณรายจ่ายเหลือจ่ายจากการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย หรือจากการจัดซื้อจัดจ้างแล้ว ซึ่งเจตนารมณ์ของระเบียบฉบับนี้ มีความประสงค์จะให้หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้ารัฐวิสาหกิจสามารถนำเงินเหลือจ่ายไปใช้ได้อย่างคล่องตัว โดยไม่ต้องรอสรุปผลการใช้จ่ายเมื่อสิ้นปีงบประมาณ

ตามระเบียบนี้ หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้ารัฐวิสาหกิจมีอำนาจโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณรายจ่ายเหลือจ่ายไปใช้จ่ายเป็นรายการใด ๆ ได้ด้วยตนเอง โดยต้องตรวจสอบหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังนี้

1. ต้องเป็นรายการงบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณหรือได้รับอนุมัติให้โอนเปลี่ยนแปลงฯ แล้ว

2. ได้ดำเนินการจนบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายแล้ว หรือเมื่อประมาณการค่าใช้จ่ายแล้ว หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้ารัฐวิสาหกิจให้การรับรองว่าสามารถดำเนินการได้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ หรือได้รับอนุมัติจากการโอนเปลี่ยนแปลงฯ

3. ได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างแล้ว

4. หัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้ารัฐวิสาหกิจสามารถนำไปใช้จ่ายเป็นรายการใด ๆ ก็ได้

ยกเว้น

- ต้องไม่เป็นรายการค่าที่ดิน
- ต้องไม่เป็นรายการก่อกั้นผูกพันข้ามปีงบประมาณ
- ต้องไม่มีหนี้ค่าสาธารณูปโภคค้างชำระเมื่อสิ้นปีงบประมาณ
- ต้องไม่มีค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต้องจ่ายตามข้อผูกพันสัญญา เช่น ค่าเพิ่มค่างานตามสัญญาแบบปรับราคาได้ (ค่า K) ค้างชำระ

(เพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2545)

- ต้องไม่เป็นการกำหนดอัตราบุคลากรตั้งใหม่
- ต้องไม่เป็นการใช้จ่ายในการเดินทางไปต่างประเทศชั่วคราวที่ไม่ได้กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายเงินที่สำนักงานงบประมาณเห็นชอบ
- ในกรณีที่เป็นครุภัณฑ์ราคาต่อหน่วยตั้งแต่ 1 ล้านบาทขึ้นไป
- ในกรณีที่เป็นค่าสิ่งก่อสร้าง ราคาต่อหน่วยตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไป
- ในกรณีที่เป็นการจัดหาครุภัณฑ์ยานพาหนะต้องเป็นการจัดหาเฉพาะเพื่อทดแทนครุภัณฑ์พาหนะเดิม

อนึ่ง ในกรณีที่หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้ารัฐวิสาหกิจจะใช้อำนาจตามระเบียบข้อนี้ โอนเปลี่ยนแปลงฯ เพื่อนำไปใช้จ่ายในงบเงินอุดหนุน ประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป การใช้จ่ายเงินอุดหนุนดังกล่าวต้องนำไปอุดหนุนให้แก่นิติบุคคล เอกชน กิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์ และองค์กรต่าง ๆ ที่มีใช้ส่วนราชการ ให้ถูกต้องตามหลักการจำแนกรายจ่าย ตามงบประมาณเท่านั้น และต้องเป็นไปเพื่อการให้บริการสาธารณะ หรือได้มาซึ่งประโยชน์สาธารณะ และต้องติดตามผลการใช้จ่ายด้วย

ลักษณะที่ 3 การโอนเปลี่ยนแปลงเพิ่มวงเงินค่าครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้างที่ไม่สามารถจัดหาได้ ภายใต้แผนงบประมาณเดียวกัน (ระเบียบข้อ 26)

รายการครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้าง ซึ่งมีวงเงินงบประมาณรายจ่ายหรือราคาต่อหน่วยเกินกว่า 1 ล้านบาท และ 10 ล้านบาทตามลำดับ เมื่อดำเนินการจัดหาแล้ว ผลการจัดซื้อจัดจ้างอาจมีราคาสูงกว่าวงเงินงบประมาณรายจ่าย ดังนั้น เพื่อให้หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้ารัฐวิสาหกิจสามารถบริหารงบประมาณรายจ่ายเพื่อจัดซื้อจัดจ้างได้ด้วยตนเอง ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. ต้องเป็นรายการครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้างที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ หรือได้รับอนุมัติให้โอนเปลี่ยนแปลงฯ แล้ว
2. ต้องไม่เป็นรายการก่อสร้างที่ผูกพันข้ามปีงบประมาณ
3. ต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างแล้ว แต่ไม่อาจจัดหาได้ด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม
4. รายการที่จัดซื้อจัดจ้างให้หมายถึง ครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างหนึ่งหน่วยเป็นหนึ่งรายการ

ตัวอย่าง : ค่าครุภัณฑ์ เครื่องวัดการดูดกลืนแสง 6 เครื่อง 6,037,800 บาท การจัดซื้อหนึ่งหน่วย หมายถึง 1 เครื่อง

5. ให้โอนเปลี่ยนแปลงฯ เพิ่มวงเงินได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของวงเงินที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ

6. วงเงินงบประมาณที่จะโอนเปลี่ยนแปลงฯ มาเพิ่มต้องเป็นงบรายจ่ายต่าง ๆ ของผลผลิตหรือโครงการใด ๆ ภายใต้แผนงบประมาณเดียวกัน

7. ในกรณีที่จะนำเงินนอกงบประมาณมาเพิ่ม ให้เพิ่มได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของวงเงินที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ

ตัวอย่าง : ค่าครุภัณฑ์ เครื่องวัดการดูดกลืนแสง 1 เครื่อง วงเงินที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ 1,006,300 บาท สมมติว่าจัดซื้อได้ในราคา 1,106,930 บาท สูงกว่าวงเงินที่ได้รับจัดสรรงบประมาณร้อยละ 10 เป็นจำนวนเงิน 100,630 บาท หากจะโอนเปลี่ยนแปลงฯ งบรายจ่ายต่าง ๆ ของผลผลิตหรือโครงการใด ๆ ภายใต้แผนงบประมาณเดียวกันมาเพิ่ม ก็สามารถเพิ่มได้ในวงเงิน 100,630 บาท หรือหากมีเงินนอกงบประมาณมาเพิ่ม ก็สามารถเพิ่มได้ในวงเงิน 100,630 บาท เช่นเดียวกัน

8. ในกรณีที่รายการครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ไม่สามารถจัดหาได้นั้น มีเงินนอกงบประมาณสมทบอยู่แล้ว ให้ใช้เงินนอกงบประมาณไปเพิ่มได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของวงเงินรายการนั้น

ตัวอย่าง : จากข้อ 7 ครุภัณฑ์ดังกล่าวใช้จ่ายจากเงินงบประมาณ 906,930 บาทและมีเงินนอกงบประมาณสมทบอยู่แล้ว 200,000 บาท ให้ใช้เงินนอกงบประมาณเพิ่มได้ในวงเงิน 100,630 บาท

แต่หากเงินนอกงบประมาณมีไม่เพียงพอและจะใช้เงินงบประมาณไปเพิ่ม ให้เพิ่มได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของวงเงินในส่วนที่เป็นงบประมาณรายจ่ายรายการนั้น

ตัวอย่าง : จากข้อ 7 ต้องใช้เงินงบประมาณรายจ่ายเพิ่มได้มากที่สุดเป็นวงเงิน 90,693 บาท (ร้อยละ 10 ของวงเงินที่เป็นเงินงบประมาณรายจ่าย คือ 906,930 บาท) และใช้เงินนอกงบประมาณได้อย่างน้อยอีก 18,614 บาท

การโอนเปลี่ยนแปลงฯ ทั้ง 3 ลักษณะดังกล่าวข้างต้น หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้ารัฐวิสาหกิจสามารถเลือกใช้ลักษณะใดลักษณะหนึ่งตามหลักเกณฑ์และวิธีการของแต่ละลักษณะ ในการดำเนินการโอนเปลี่ยนแปลงได้ด้วยตนเอง เพื่อให้การบริหารงบประมาณรายจ่ายของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจมีความรวดเร็ว ยืดหยุ่นและคล่องตัวสูงให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า โดยไม่ต้องขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ อย่างไรก็ตามหัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้ารัฐวิสาหกิจต้องตรวจสอบความถูกต้องอย่างเคร่งครัด เพื่อมิให้เกิดกรณีเงินขาดบัญชี ซึ่งนอกจากมีความผิดทางวินัยแล้ว อาจต้องรับผิดชอบใช้เงินตามนัยมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 อีกด้วย

อนึ่ง เมื่อหัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้ารัฐวิสาหกิจได้ดำเนินการโอนเปลี่ยนแปลงฯ แล้ว ให้จัดทำและส่งรายงานการโอนเปลี่ยนแปลงฯ ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐโดยไม่ชักช้า แต่อย่างช้าต้องไม่เกิน 15 วัน นับแต่วันที่โอนเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่าย (ระเบียบฯ ข้อ 28)

สำนักงบประมาณอาจกำหนดหลักเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติเพื่อกำหนดขอบเขต หรือข้อจำกัดการโอนเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายตามลักษณะการโอน ที่ 1 และ 2 ได้ตามความจำเป็น

การโอนเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายที่ต้องขอตกลงกับสำนักงบประมาณ

การโอนและหรือเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้ว นอกเหนือจากที่ได้มอบอำนาจและความรับผิดชอบให้กับหัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้ารัฐวิสาหกิจตามระเบียบนี้ หากส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจมีความจำเป็นต้องโอนเปลี่ยนแปลงฯ ให้ขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณตามนัยมาตรา 19 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่บัญญัติไว้ว่า “รายจ่ายที่กำหนดไว้ในรายการใด สำหรับส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติงบประมาณ

รายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม...ฯ... จะโอนหรือนำไปใช้ในรายการอื่นมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการ แต่ผู้อำนวยการจะอนุมัติได้ในกรณีที่เป็นผลให้เพิ่มรายจ่ายประเภทเงินราชการลับ หรือเป็นงาน หรือโครงการใหม่ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี” โดยให้หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้ารัฐวิสาหกิจดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ความจำเป็นในการขอโอนเปลี่ยนแปลงฯ ให้สอดคล้องกับหลักการสำคัญของ การโอนเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่าย
2. ในกรณีที่มีการโอนเปลี่ยนแปลงมีผลทำให้ต้องปรับปรุงแผนการปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณด้วย ก็ให้ดำเนินการขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณไปพร้อมกัน (ระเบียบฯ ข้อ 11 วรรคสาม)
3. ให้จัดทำและรับส่งข้อมูลการปรับปรุงแผนฯ ตาม (1) และการโอนเปลี่ยนแปลงฯ ตาม 2 ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ (GFMS) พร้อมจัดทำเป็นหนังสือและส่งเพื่อขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณด้วย
4. การให้ความเห็นชอบแผนฯ และการอนุมัติโอนเปลี่ยนแปลงฯ สำนักงบประมาณจะทำเป็นหนังสือ และจัดส่งข้อมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ภาครัฐ (GFMS)
5. การพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนฯ และการอนุมัติโอนเปลี่ยนแปลงฯ ของเจ้าหน้าที่สำนักงบประมาณ ต้องวิเคราะห์ความจำเป็นให้สอดคล้องกับหลักการสำคัญของ การโอนเปลี่ยนแปลงฯ ตามข้อ 1 ด้วย

อนึ่ง การนำเงินนอกงบประมาณรายจ่ายปีงบประมาณปัจจุบันไปสมทบกับเงินนอกงบประมาณรายจ่ายในปีที่ล่วงมาแล้ว ที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลังให้กันเงินไว้เบิกจ่ายเหลือมปีงบประมาณ ให้ขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณก่อนด้วย

การโอนเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายที่ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีก่อน

ตามนัยมาตรา 19 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในกรณีการโอนเปลี่ยนแปลงฯ ที่เป็นผลให้เพิ่มรายจ่ายประเภทเงินราชการลับ หรือเป็นงาน หรือโครงการใหม่ ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีก่อน

ตามนัยพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 ที่นำเสนอต่อรัฐสภา ได้ใช้ “แผนงบประมาณ” เป็นรายการขออนุมัติการใช้จ่ายเงินแผ่นดินแทน “แผนงาน” ซึ่ง “แผนงบประมาณ” นั้น มีความเชื่อมโยงกับ “ประเด็นยุทธศาสตร์หลัก” ของแผนการบริหารราชการแผ่นดิน 4 ปี ของรัฐบาลตามมติคณะรัฐมนตรีและที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ 12 เมษายน 2548 ประกอบกับคำว่า “งานใหม่” ตามนัยมาตรา 19 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณฯ ข้าม “แผนงบประมาณ” ในระเบียบฯ นี้ จึงเป็นการโอนเปลี่ยนแปลงฯ ที่มีผลกระทบต่อเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์หลักที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติไว้ จึงต้องขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรีก่อน

ตามนัยมาตรา 18 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 บัญญัติว่า “เมื่อมีการกำหนดงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการใดแล้ว การโอนงบประมาณจากภารกิจหนึ่งตามที่กำหนดในแผนปฏิบัติราชการไปดำเนินการอย่างอื่น ซึ่งมีผลทำให้ภารกิจเดิมไม่บรรลุเป้าหมาย หรือนำไปใช้ในภารกิจใหม่ที่มีได้กำหนดในแผนปฏิบัติราชการ จะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ปรับแผนปฏิบัติราชการให้สอดคล้องกันแล้ว” ดังนั้น เมื่อการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจได้ยึดหลักการเชื่อมโยงภารกิจกับ “ประเด็นยุทธศาสตร์หลัก” ของแผนการบริหารราชการแผ่นดิน 4 ปีของรัฐบาล การโอนเปลี่ยนแปลงฯ ข้าม “ประเด็นยุทธศาสตร์หลัก” จึงต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ปรับแผนปฏิบัติราชการก่อน

อนึ่ง สำหรับความหมายของคำว่า “โครงการใหม่” ตามนัยมาตรา 19 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณฯ นั้น โครงการ หมายถึง โครงการที่แท้จริง ซึ่งต้องประกอบด้วยองค์ประกอบตามข้อ 4.10 อย่างครบถ้วน และต้องเป็นโครงการพิเศษตามนโยบายใหม่ที่ไม่ได้กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี ตามนัยมาตรา 18 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการโอนเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายที่ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีก่อน คือการโอนเปลี่ยนแปลงฯ ดังต่อไปนี้

1. การโอนเปลี่ยนแปลงฯ ที่เป็นผลทำให้เกิดรายจ่ายประเภทเงินราชการลับ
2. การโอนเปลี่ยนแปลงฯ ข้าม “แผนงบประมาณ” ในภารกิจที่ไม่ได้กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติราชการ

ในแผนปฏิบัติราชการ

3. การโอนเปลี่ยนแปลงฯ ที่เป็นผลทำให้เกิดรายจ่ายประเภทโครงการใหม่พิเศษที่เกิดขึ้นจากนโยบายใหม่ที่ไม่ได้กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติราชการประจำปี

อย่างไรก็ตาม การโอนเปลี่ยนแปลงฯ ตาม 2 และ 3 ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจต้องดำเนินการปรับแผนปฏิบัติราชการ ตามนัยมาตรา 18 วรรคสอง และวรรคสาม แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ด้วย คือ ก่อนการขอโอนเปลี่ยนแปลงฯ หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้ารัฐวิสาหกิจจะต้องดำเนินการปรับแผนปฏิบัติราชการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังนี้

1. ต้องตรวจสอบว่าเป็นงานหรือภารกิจใด (หมายถึง “แผนงบประมาณ” ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549)

- ที่ไม่อาจดำเนินการตามวัตถุประสงค์ต่อไป
- ที่หมดความจำเป็น
- ที่ไม่เป็นประโยชน์
- หากดำเนินการต่อไปจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินความจำเป็น

- มีความจำเป็นอย่างอื่นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ที่จะต้องเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของแผนปฏิบัติราชการ

2. เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ปรับแผนปฏิบัติราชการแล้ว ให้ดำเนินการแก้ไขแผนการบริหารราชการแผ่นดินให้สอดคล้องกันด้วย

เมื่อคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้ปรับแผนปฏิบัติราชการแล้ว ให้หัวหน้าส่วนราชการและหัวหน้ารัฐวิสาหกิจจัดทำและส่งข้อมูลการโอนเปลี่ยนแปลงด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ พร้อมจัดทำหนังสือส่งเพื่อขอทำความตกลงในการโอนเปลี่ยนแปลงรายการงบประมาณรายจ่ายต่อไป

.....